



Aqqalu C. Jerimiassen  
Medlem af Inatsisartut, Atassut

**Besvarelse af § 37 spørgsmål – nr. 092/2024 vedrørende hvilken lovgivning der forhindrer de grønlandske kunstnere i at få honorar for udstilling og hvilken lovgivning der tillader kunstmuseer at kunne udstille grønlandske kunstneres værker uden samtykke samt om Naalakkersuisut anerkender kunst som erhverv**

16-05-2024  
Sagsnr. 2024 - 9314  
Akt nr. 24144259

Postboks 1029  
3900 Nuuk  
Tlf: +299 34 50 00  
Email: [ikin@nanoq.gl](mailto:ikin@nanoq.gl)  
[www.nanoq.gl](http://www.nanoq.gl)

Kære Aqqalu C. Jerimiassen,

Tak for dine spørgsmål, som du har stillet i henhold til Inatsisartuts forretningsorden. Jeg vil besvare dem herunder.

**Spørgsmål 1:**

Hvilken lovgivning forhindrer de grønlandske kunstnere i at få honorar for udstilling?

**Svar:**

Indledningsvis skal det bemærkes, at man i et frit markedssamfund som det grønlandske principielt har mulighed for at foretage sig, hvad man vil, med de produkter, genstande m.v., som man lovligt har erhvervet sig. Reglerne om ophavsret i kongelig anordning nr. 1342 af 11. december 2019 om ikrafttræden af lov om ophavsret (ophavsretsloven) fastsætter imidlertid nogle begrænsninger i forhold til disse markedsbeføjelser.

Det fremgår i den forbindelse af ophavsretslovens § 2, at der, der har ophavsret til et værk, har spredningsret og visningsret i forhold til værket. Det er derfor som udgangspunkt kun ophavsmanden, der må sprede eksemplarer, f.eks. ved at sælge værkerne, leje dem ud, give dem væk som gave mv. Dette skyldes, at ophavsretten betragtes som en formueret, som f.eks. en kunstner kan disponere over ved aftale, herunder sælge til andre. Desuden er det som udgangspunkt kun ophavsmanden, der må vise eksemplarer offentligt, dvs. anbringe dem et sted, hvor folk, som ophavsmanden ikke er knyttet til ved personlige bånd, kan se dem.

Der vil imidlertid hyppigt opstå situationer, hvor et eksemplar af et værk er blevet spredt med ophavsmandens samtykke, og at den, som eksemplaret er spredt til, gerne vil sprede eksemplaret videre eller vise det frem offentligt. Det kan dreje sig om den situation, hvor en kunstner i dennes egenskab af ophavsmand til et maleri sælger maleriet til en person, som videresælger maleriet til eksempelvis en arkitektstue, eller biludlejningsfirma, der hænger maleriet op i virksomhedens indgangsareal, hvor der kommer fremmede personer. Tilsvarende gælder i forhold til et maleri, eller andet værk, der sælges eller på anden vis lovligt overdrages til f.eks. et kunstmuseum, der udstiller værket. Derimod er

det en krænkelse af kunstnerens ophavsret, hvis maleriet ikke er erhvervet lovligt, eksempelvis fordi nogen har stjålet det og derefter fremviser det offentligt.

I forhold til disse situationer fremgår det af ophavsretslovens § 20, at når et værk er udgivet, eller når et eksemplar af et kunstværk af ophavsmanden er overdraget til andre, må de udgivne eller overdragne eksemplarer vises offentligt. § 20 handler om såkaldt "konsumtion" af ophavsmandens visningsret. Sprednings- og visningsretten konsumeres altså, når ophavsmanden, eller nogen, der har samtykke fra ophavsmanden, overdrager eksemplarer af et værk til andre.

Konsumptionsreglerne betyder altså, at man uden tilladelse må sprede eller vise eksemplarer, når de er kommet lovligt ud i omsætningen. Derfor kan f.eks. et kunstmuseum, der lovligt har erhvervet sig et kunstværk, lovligt udstille værket uden at betale vederlag til kunstneren for at vise værket. Der er i øvrigt tale om internationale regler, der har til hensigt at beskytte nogle centrale værdier på det fri marked ud fra såkaldte omsætningshensyn, hvor man må kræve, at der kan disponeres hurtigt og i tillid til indgåede aftaler. Det skal i forlængelse heraf bemærkes, at den pågældende kunstner ved konsumtionen alene mister den visningsret, der omhandler det konkrete eksemplar, der er blevet solgt eller på anden måde lovligt videreoverdraget.

### **Spørgsmål 2:**

Hvilken lovgivning tillader kunstmuseer at kunne udstille grønlandske kunstneres værker uden samtykke?

- a) Hvordan kan man tilpasse lovgivningen så den beskytter kunstnere?
- b) Er der et ansvarsområde, der først skal hjemtages?
- c) Skal man ændre på en eksisterende lov for at beskytte kunstnere?

### **Svar:**

Som anført under besvarelsen af spørgsmål nr. 1 er ophavsretslovens § 20 ensbetydende med, at et kunstmuseum, som lovligt har erhvervet sig et kunstværk, også kan udstille dette uden kunstnerens samtykke.

### **Svar til spørgsmål a):**

Se svar til spørgsmål c).

### **Svar til spørgsmål b):**

Ophavsretten er ikke et hjemtaget område, men Selvstyret har i al væsentlighed selv kunnet bestemme affattelsen af de regler, der er gældende i Grønland. Det skal samtidig bemærkes, at lovgivningens grundlæggende regler knytter sig til de hovedprincipper, der følger af Bernerkonventionen (den internationale konvention om ophavsret). En ændring af f.eks. anordningens § 20 vurderes derfor at skabe en særlig retstilling i Grønland i relation til at sprede eller vise eksemplarer, der lovligt er kommet ud i omsætningen.

### **Svar til spørgsmål c):**

Det vurderes ikke, at der er grundlag for at ændre reglerne i gældende ret. Det skal nævnes, at § 11 i Inatsisartutlov nr. 11 af 16. juni 2016 om kunstnerisk virksomhed hjemler en mulighed for Naalakkersuisut at fastsætte visningsvederlag til kunstnere, hvis værker er udlånt til udstillinger hos offentlige myndigheder heriblandt offentlige museer. Idet der ikke er fastsat regler om visningsvederlag sker dette i dag på aftalebasis med kunstnerne. Følgende fremgår af de specielle bemærkninger til § 11:

"En eventuel visningsvederlagsordning vil være begrundet i ønsket om at sikre kunstnerne en rimelig betaling for udlån af værker til offentlige myndigheder og institutioner og vil samtidig kunne være en hjælp for myndighederne og institutionerne ved vurderingen af, i hvilke tilfælde der skal ydes vederlag, og hvor meget vederlaget vil udgøre."

Det falder dog uden for reglerne om visningsvederlag at give visningsvederlag for udstilling af værker, som kunstneren har solgt.

### **Spørgsmål 3:**

Anerkender Naalakkersuisut kunst som erhverv?

### **Svar:**

Naalakkersuisut skal i henhold til kunstlovens § 3, stk. 1, yde økonomisk støtte til kunstnerisk virksomhed og formidling heraf. Der er i § 8 fastsat nærmere regler om, hvad Naalakkersuisut og kommunalbestyrelsen kan yde tilskud til.

Det er herom fastsat:

"§ 8. Naalakkersuisut og kommunalbestyrelsen kan yde tilskud til:

- 1) udøvelse af kunstnerisk virksomhed, herunder til dækning af rejseomkostninger og udgifter til indkvartering,
- 2) udvikling og produktion af kunstneriske værker, herunder til materialer til brug for den kunstneriske virksomhed og
- 3) udstilling og formidling i øvrigt af kunstnerisk virksomhed.

Stk. 2. Tilskud i henhold til stk. 1 kan ydes som garanti for tilskud, når vilkår i tilskudsbevilling opfyldes.

Stk. 3. Naalakkersuisut fastsætter regler om tilskud til kunstnerisk virksomhed og formidling heraf, herunder om afgrænsning af tilskudsberettigede, prioriteringskriterier, art og omfang af tilskud, tilskudsbetingelser, vilkår for tilskud, krav til ansøgninger, procedurer, administration og klage."

Naalakkersuisut har med hjemmel i § 8, stk. 3, fastsat nærmere regler om kunstnerisk virksomhed og formidling heraf. Dette er sket ved Selvstyrets bekendtgørelse nr. 75 af 21. december 2021 om tilskud til kunstnerisk virksomhed og formidling heraf. Det fremgår heraf, at tilskud kan ydes i form af projektilskud, arbejdslegat, garanti for tilskud, refusion og driftstilskud.

Naalakkersuisut har oprettet en kunstfond, som administrerer Naalakkersuisuts økonomiske tilskud til kunstnerne, således at der er etableret et armslængdeprincip i forhold til tilskudsfordelingen jf. Selvstyrets bekendtgørelse nr. 43 af 13. august 2021 om Grønlands Kunstfond.

Derudover fremgår det af Inatsisartutlov nr. 11 af 6. juni 2016 om kunstnerisk virksomhed, som senest ændret ved Inatsisartutlov nr. 33 af 13. juni 2023, at Naalakkersuisut blandt andet skal fremme kunstnerisk virksomhed i Grønland, grønlandsk kunst i udlandet. Kommunalbestyrelserne skal fremme kunstnerisk virksomhed i kommunen.

Derudover har Naalakkersuisut indført hædersydelser for at hædre de kunstnere, som har udmærket sig i deres kunstnererhverv jf. Inatsisartutlov nr. 33 af 13. juni 2023 om ændring af Inatsisartutlov om kunstnerisk virksomhed. Der er i samme ændringslov også hjemmel til at Naalakkersuisut kan præmiere kunstnere.

Med venlig hilsen

*Arne Jørg B. Egede*